

Виртуальные жемчужины: вебблиография как способ ориентации читателей детской библиотеки в ресурсах Интернет

The Virtual Peals: Webliography to Orient Children's Library Users in the Internet Resources

Віртуальні перлини: веббліографія як засіб орієнтації читачів дитячої бібліотеки у ресурсах Інтернет

Я. Л. Бондаренко, И. И. Базиленко

Центральная библиотека для детей г. Николаева, Николаев, Украина

Yana Bondarenko and Irina Bazilenko

Central Library for Children, Nikolaev, Ukraine

Я. Л. Бондаренко, І. І. Базиленко

Центральна бібліотека для дітей м. Миколаєва, Миколаїв, Україна

Сегодня Интернет – важная составляющая информационных ресурсов современной библиотеки. Библиотека в дополнение к печатным ресурсам предоставляет доступ к электронным информационным ресурсам, и что немаловажно, помогает ориентироваться в них. В докладе раскрывается опыт создания вебблиографических пособий в Центральной библиотеке для детей г. Николаева.

The Internet today is a significant component of library information resources. Libraries supplement printed resources with the access to electronic information and, what is very important, assists user to navigate them. The experience of building webliographic aids at Nikolaev Central Library for Children is discussed.

Наразі Інтернет – важлива складова інформаційних ресурсів сучасної бібліотеки. Бібліотека на додаток до друкованих ресурсів надає доступ до електронних інформаційних ресурсів, і що дуже важливо, допомагає орієнтуватися у них.

У доповіді висвітлено досвід створення веббліографічних посібників у Центральній бібліотеці для дітей м. Миколаєва.

Все частіше використовується Інтернет у роботі бібліотек. Можна сказати, що поступово з'явилася **нова форма бібліотечного обслуговування – надання доступу до світової інформаційної мережі**. Сьогодні Інтернет – важлива складова інформаційних ресурсів сучасної бібліотеки. Бібліотека крім друкованих ресурсів, надає доступ до електронних інформаційних ресурсів, і що дуже важливо, допомагає орієнтуватися в них. При цьому виникають практичні, теоретичні, технічні питання, які вимагають від бібліотекарів нових знань, умінь, нових підходів до роботи.

Важливо допомогти читачеві й особливо читачеві-дитині зорієнтуватися у великій кількості різноманітної інформації, часом марної й навіть шкідливої. Якщо Інтернет не несе відповідальності за вірогідність і якість інформації, то бібліотека й кожний бібліотекар зокрема несе відповідальність перед своїми читачами за надану інформацію.

Тому ми звернулися до веббліографії. Термін «**веббліографія**» вперше був використаний американськими бібліотекарями в 1990 році в газеті «Нью-Йорк-Таймс». У європейській пресі цей термін зустрічається пізніше – із середини 90-х років, а в російській і українській – починаючи з 2000 року. Веббліографія – це підходи бібліографів до організації ресурсів Інтернет з метою полегшення пошукової діяльності користувачів Мережі.

Бібліотекарі не повинні залишати користувача один на один з величезним морем інформації. **Наше завдання – відібрати й систематизувати найцінніші ресурси Інтернет, а потім вже рекомендувати їх користувачам.** Форми такої рекомендації можуть бути різними. Сьогодні з'явилися путівники по Інтернет, розміщені на веб-сайтах різних організацій, у тому числі й бібліотек.

Центральна бібліотека для дітей м. Миколаєва вперше звернулася до веббліографії кілька років потому, коли були створені **електронні путівники по журналах для дітей «Пізнавай і дивуйся» і**

для підлітків – **«Цікавинки для тінейджерів»**. Створюючи ці покажчики, ми ставили перед собою мету – розбудити в дітях інтерес до періодики. Путівники мають посилання на електронні версії цих періодичних видань. У режимі on-line кожна дитина може вийти на сайти журналів, що сподобалися, і одержати необхідну інформацію.

Пізніше в нас з'явився досвід створення **віртуальних книжкових виставок**. За допомогою виставки **«Повертаючись з далеких мандрівок»**, ми вирішили звернути увагу наших читачів-підлітків на незаслужено забуті книги. Щоб зробити вибір книг осмисленим і цікавим, ми використали ігрові моменти. Віртуальна виставка створена в стилі реальної, тобто книжку можна «взяти з полки», розглянути, почитати, а можна довідатися побільше про автора. У цьому допомагають посилання на різні веб-ресурси. Таким чином, самий зайнятий підліток, який не має часу на пошук літератури й на її читання, усе таки може перегорнути хоча б електронні сторінки тієї або іншої книги. Він отримає необхідні данні про те, як знайти ту чи іншу художню книжку серед моря інших книг.

Елементи вебліографічного покажчика містить у собі й **віртуальна книжкова виставка «Вікно в Америку для майбутніх лідерів»**. На ній виставлені книги, подаровані бібліотеці Посольством США у рамках відповідного проекту. Це книги для тих, хто вчиться й вчить. Вони допомагають учням, педагогам, всім тим, хто цікавиться й вивчає американську історію, культуру, суспільство і його цінності, бізнес, освіту й літературу. Крім того, ця виставка – чудова можливість для тих, хто хотів би вивчати, вивчає, і просто практикується в знанні англійської мови. Більшість матеріалів на виставці супроводжується тематичними добірками посилань на ресурси Інтернет з географії, історії, політики, мистецтва, спорту США, про звичаї та традиції цієї країни.

Доречи, на сайті бібліотеки працює **«Віртуальна інформагенція»**, метою якої є відповіді на запитання наших читачів в режимі on-line.

Найбільш популярними та корисними виявились посібники краєзнавчої тематики. Ідею їх створення нам підказали самі читачі. Широкий спектр запитів з краєзнавства визначив теми видань – наше місто, його культура, історія, визначні пам'ятки. Цей цікавий матеріал ми сформували в два **електронних міні-довідника «Літературна Миколаївщина» та «Пам'ятники Миколаєва», а також «Миколаїв віртуальний» та «Миколаївці: минуле та сьогодні»**. Вони є своєрідними путівниками по нашому місту, розповідаючими про видатних земляків: поетів, письменників, флотоводців, суднобудівників, композиторів, художників.

Справжньою знахідкою для віртуальних мандрівників є серія повнотекстових вебліографічних дайджестів **«Перлини України»** : **«Заповідні місця України», «Міста-музеї України», «Храми України»**. В них зібраний унікальний матеріал. Видання мають гарний довідковий апарат, систему гіперпосилань. Завдяки цим посібникам наші читачі знайомляться з новинками українознавчої літератури та навчаються знаходити необхідну інформацію, використовуючи різні джерела.

Ці ресурси розширюють світогляд користувачів, допомагають найкраще пізнати історію нашої країни, дозволяють насолоджуватись мальовничими місцями України. Читачам пропонується ознайомитись з легендами та міфами рідного краю, чудовими фотографіями історичних місць. Гадаю, доречно буде привести відгук на дайджести з гостьової книги нашого веб-сайту: **«Зачарована Вашими «Заповідними місцями»**. Сама я бібліограф мережевих ресурсів, багато чого бачила й умію, але Ваш матеріал чудовий».

Ресурси дуже прості для самостійної роботи, тому що крім гіперпосилань користувач може заглянути в словник, де є коротка довідка про предмет розмови.

Ми вже давно відчували необхідність створити серію невеличких, але дуже цікавих електронних підручників з основ інформаційної грамотності для різних вікових категорій читачів.

Так з'явилися **віртуальні прогулянки з Астрід Ліндгрєн «Чарівниця, яка живе скрізь»**. Ми ознайомили читачів 9-11 років з творчістю шведської письменниці, героїні її творів і зробили це в ігровій формі. Завдяки цьому електронному ресурсу діти отримують інформацію про її книги, фільмографію. Родзинкою віртуальної прогулянки є те, що діти в процесі роботи мають можливість передивитися мультфільми, створені за творами Ліндгрєн. Але найважливішим вважаємо те, що ресурс навчає дітей орієнтуватися в світі книжок, відбирати необхідні, працювати з довідковим апаратом книги.

Завдяки сприянню Посольства Швеції в Україні був виданий CD-ROM з цим ресурсом, презентація якого мала великий успіх на Міжнародній конференції «Крим-2007». Диск отримали в дарунок всі дитячі бібліотеки України, а також деякі бібліотеки Росії, Молдови, Казахстану, Швеції.

Всім дітям подобається подорожувати, і всі вони цікавляться таємничими речами. З огляду на ці істини, ми створили ще один ресурс – **вебліографічну подорож «Дивовіжні пригоди в чарівній комірці»**. Створено ресурс у стилі «гри-броділки» для учнів 2-5 класів. Сюжет такий: один раз допитливі друзі Катруся й Тарасик у пошуках пригод потрапили в старий прикомірок. Чарівні речі, які вони там знайшли – годинник, капелюх і башмаки допомагають маленьким мандрівникам поринути в мир казки.

Особливо цікавою та навчальною для наших маленьких читачів виявилась веб-пригода для допитливих мандрівників 7-8 років «Як малий Івасик книжку про слона шукав: неймовірна історія з пригодами, перевтіленнями та поїздкою в заморські країни», метою якої є ознайомлення дітей з різними видами пошуку інформації.

В 2008 році з'явилася ще одна електронна новинка – **літературний вояж в просторі та часі «Вічні легенди про кохання»** для учнів 8-9 класів і старшокласників. З його допомогою читачі ознайомляться з літературними та кінематографічними шедеврами. Представлені книги У. Шекспира, В. Скотта, Ш. Бронте та інших письменників. В ресурсі також є гіперпосилання на тексти творів, біографії авторів, довідки про екранізації. Користувачів чекають сюрпризи – вони мають можливість подивитися фрагменти улюблених кінострічок та взяти участь в інтерактивній вікторині.

Система гіперпосилань на ресурси Інтернет, цікавий матеріал, бібліографічний опис книг та анотації – все це робить наші електронні продукти цінними для користувачів, тому що вони є засобами орієнтації в інформаційному потоці взагалі та мережі Інтернет зокрема.

Сьогодні можна із упевненістю сказати, що вебліографія вже стала одним з важливих напрямків роботи бібліотеки. Створення вебліографічних покажчиків – справа цікава й потрібна, тому що навігація в ресурсах Інтернет дуже важливий напрямок, особливо для читачів дитячих бібліотек. Якщо бібліотека надає своїм читачам доступ до Мережі, то вона повинна їм допомогти їм розібратися в інформаційному морі. Практика показує, що діти дуже легко й просто адаптуються у віртуальному світі. Ми сподіваємося, що в нашій роботі є майбутнє, тому що ми допомагаємо своїм читачам знайти найкоротший шлях до інформації.